

IO1 · ERASMUS+

WIDEN INTERACTIONS FOR INNOVATIVE INCLUSION

Leiðarvísir kynslóðanna í þágu inngildandi menntunar

Þrettán hagnýt verkefni til að leiða saman ungt fólk og eldra fólk

Verkefnisnúmer: 2024-1-FR-KA220-SCH-000243585

Fjármagnað af Evrópusambandinu. Skoðanir og álit sem fram koma eru þó eingöngu höfundar/höfunda og endurspeгла ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins eða Framkvæmdastofnunar ESB á sviði menntunar og menningar (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA bera ábyrgð á þeim.

Leiðarvísir sem sex lönd unnu í sameiningu

Leiðarvísir kynslóðanna (IO1) var unninn innan ramma WIFII-verkefnisins, Widen Interactions for Innovative Inclusion. Hann er ein af meginafurðum verkefnisins og honum er ætlað að vera skipulegt, hagnýtt og yfirfæranlegt verkfæri til að efla tengsl milli ungs fólks og eldra fólks.

Leiðarvísirinn er afrakstur sameiginlegs átaks og náinnar samvinnu samstarfsstofnana, kennara og nemenda frá þáttökulöndunum: Frakklandi, Ítalíu, Spáni, Tyrklandi, Íslandi og Grikklandi. Hann endurspeglar sameiginlegt starf, reynslu og framlag allra samstarfsaðila verkefnisins og leiðir saman ólík sjónarhorn og starfshætti á sviði inngildandi menntunar og náms milli kynslóða.

Leiðarvísirinn er svar við þörfinni á að efla inngildingu, fjölbreytileika og vellíðan í mennta- og félagsumhverfi með því að hvetja til innihaldsríkra samskipta milli kynslóða. Í honum er að finna yfirgripsmikið safn verkefna, aðferða og ráðlegginga sem nemendur og kennarar í samstarfslöndunum þróuðu í sameiningu, með það að markmiði að efla gagnkvæman skilning, þekkingarskipti og félagslega samheldni.

UNNIÐ Í SAMEINGU AF SAMSTARFSSTOFNUNUM VERKEFNISINS

ASS Tourquenoise de Gestion — Frakkland

Liceo Cannizzaro — Ítalía

I.E.S. Alhaken II — Spánn

Gaziantep Anadolu Lisesi — Tyrkland

Mykonos International Initiative — Grikkland

Fjölbrautaskóli Vesturlands — Ísland

Tilgangur og markmið

Meginmarkmið leiðarvísisins er að styðja skóla, stofnanir og samfélög við að koma á fót sjálfbæru starfi milli kynslóða. Honum er ætlað að skapa tækifæri til samtals og samstarfs milli ungs fólks og eldra fólks og um leið að takast á við vanda á borð við félagslega einangrun, skort á samskiptum milli kynslóða og þörfina fyrir inngildandi umhverfi.

Nánar tiltekið er leiðarvísinum ætlað að efla inngildingu og fjölbreytileika, styrkja félags- og tilfinningafærni nemenda, stuðla að vitrænni og tilfinningalegri vellíðan eldri þátttakenda og leggja til hagnýt verkfæri til að hrinda verkefnum milli kynslóða í framkvæmd við ólíkar aðstæður.

Hvers vegna tengsl milli kynslóða skipta máli

Samskipti milli kynslóða gegna mikilvægu hlutverki í uppbyggingu inngildandi samfélaga. Fyrir ungt fólk skapa þau tækifæri til að þroska samkennd og samskiptafærni og auka skilning á sögulegum og menningarlegum sjónarhornum. Fyrir eldra fólk draga þau úr einmanaleika, stuðla að áframhaldandi vitrænni virkni og styrkja tilfinningu þess fyrir eigin gildi og fyrir því að tilheyra samfélaginu.

Í víðara samhengi stuðla verkefni milli kynslóða að félagslegri samheldni með því að brúa bilið milli kynslóða, efla samstöðu og hvetja til miðlunar þekkingar, gilda og menningararfs.

Hvernig verkefnin urðu til

Verkefnin milli kynslóða sem kynnt eru í þessum leiðarvísi eru afrakstur samvinnu- og þátttökuferlis sem nemendur frá samstarfslöndunum stóðu að innan WIFII-verkefnisins. Verkefnunum var safnað saman og þau voru þróuð á sameiginlegum stafrænum Padlet-vegg, sem var vettvangur fyrir hugmyndavinnu, skipti á starfsháttum og sameiginlega efnisgerð.

Nemendum var boðið að velta fyrir sér hvernig koma mætti á og viðhalda innihaldsríkum samskiptum milli ungs fólks og eldra fólks. Í þessu ferli lögðu þeir til fjölbreytt verkefni sem byggðust á eigin reynslu, menningarlegu samhengi og sýn þeirra á inngildingu og tengsl milli kynslóða. Framlögin voru síðan yfirfarin, flokkuð og sett saman í heildstætt safn tillagna sem myndar grunn þessa leiðarvísis.

Þar á meðal eru skapandi og listræn viðfangsefni, hugar- og minnisþjálfun, átak í stafrænni inngildingu, félagsleg og menningarleg samskipti, auk hreyfingar og athafna sem stuðla að vellíðan. Þessi fjölbreytileiki tryggir að laga megir leiðarvísinn að ólíkum stofnunum og þátttakendahópum.

Gagnkvæm nálgun

Nemendur bentu einnig á mikilvægi tónlistar, frásagnarlistar og menningarskipta sem öflugra leiða til tjáskipta milli kynslóða. Útivera og léttar líkamsæfingar voru lagðar til í því skyni að efla vellíðan, en sameiginlegar máltíðir og matreiðslustundir voru álitnar tækifæri til að miðla menningararfi og stuðla að óformlegum samskiptum.

Rétt er að undirstrika að framlögin snerust ekki eingöngu um verkefni undir stjórn nemenda. Þau drógu einnig fram það virka hlutverk sem eldri þátttakendur geta gegnt í samskiptum kynslóðanna. Litið var á eldra fólk sem lykilþátttakendur sem leggja sitt af mörkum með því að deila lífsreynslu sinni, menningarlegri þekkingu og hefðbundinni verkkunnáttu og veita persónulega leiðsögn.

Enn fremur lögðu nemendur áherslu á gildi verkefna sem ýta undir samskipti til lengri tíma, svo sem bréfaskipta, leshringja þvert á kynslóðir og sameiginlegra minningaverkefna. Slík framtök leggja grunn að varanlegum tengslum og tryggja samfellu umfram staka viðburði.

MEGINREGLUR

Verkefnin sem lögð eru til í þessum leiðarvísi byggjast á meginreglum sem tryggja árangur þeirra og inngildandi eðli: virðingu fyrir getu og þörfum þátttakenda, góðu aðgengi að verkefnunum, hvatningu til virkrar þátttöku og áherslu á gagnkvæm skipti fremur en einhliða nám. Verkefnin eiga að vera sveigjanleg og inngildandi og skipulögð þannig að þau skapi öruggt og styðjandi umhverfi fyrir alla þátttakendur. Hverju verkefni fylgja skýr markmið, listi yfir efnivið og leiðbeiningar skref fyrir skref.

Skapandi vinnustofur (list og handverk)

45–60 mín.

MARKMIÐ

Að örva sköpunargáfu, hvetja til sjálfstjórningar og skapa afslappað andrúmsloft fyrir samskipti.

EFNIVIÐUR

Pappír, blýantar, málning, penslar, tússlitir, skæri, lím og einfaldur föndurefniviður (pappi, efnisbútar, skraut).

GÓÐ RÁÐ

Veldu einföld verkefni sem krefjast ekki nákvæmra fínhyfinga. Gættu þess að efniviðurinn sé aðgengilegur og öruggur.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendur sitja í litlum, blönduðum hópum nemenda og eldri borgara.
2. Leiðbeinandinn kynnir einfalt skapandi verkefni, til dæmis að teikna minningu, mála út frá sameiginlegu þema (svo sem „æskuárin mín“ eða „staður þar sem mér líður vel“) eða búa til kveðjukort.
3. Verkefnið er sýnt stuttlega og gengið úr skugga um að leiðbeiningarnar séu skýrar; þátttakendur vinna á sínum eigin hraða.
4. Nemendur aðstoða eldri borgarana þegar þörf krefur en gæta þess að taka ekki verkið í sínar hendur.
5. Í lok stundarinnar kynna þátttakendur verk sín og útskýra merkingu þeirra.

Borðspil og hugarleikfimi

30–45 mín.

MARKMIÐ

Að örva minni, einbeitingu og félagsleg samskipti.

EFNIVIÐUR

Borðspil (skák, dómínó, dammtafl, Uno), spil, púsluspil, útprentaðir spurningaleikir eða krossgátur.

GÓÐ RÁÐ

Forðastu of flóknar reglur. Hvettu til spjalls á meðan spilað er til að auka samskiptin.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendum er skipt í litla, blandaða hópa.
2. Leiðbeinandinn kynnir spilið og útskýrir reglurnar hægt og skýrt.
3. Í hverju liði eru bæði nemendur og eldri borgarar til að ýta undir samvinnu fremur en keppni.
4. Spilin eru valin með tilliti til þess hve einföld og kunnugleg þau eru; andrúmsloftið helst afslappað.
5. Leiðbeinendur fylgjast með þátttöku og merkjum um þreytu.

Stafrænar vinnustofur (tæknaðstoð)

45–60 mín.

MARKMIÐ

Að efla stafræna inngildingu og gera eldri borgurum kleift að nota tæknina upp á eigin spýtur.

EFNIVIÐUR

Snjallsímar, spjaldtölvur eða fartölvur; nettenging.

GÓÐ RÁÐ

Notaðu einfalt mál, endurtaktu leiðbeiningar af þolinmæði og gefðu tíma til æfinga. Forðastu að íþyngja þátttakendum með of mörgum verkefnum.

SKREF FYRIR SKREF

1. Hver nemandi vinnur með einum eldri borgara.
2. Í upphafi stundarinnar eru eldri borgararnir spurðir um þarfir sínar (senda skilaboð, hringja myndsímtöl, nota smáforrit).
3. Nemendur sýna hvert skref hægt og skýrt og leyfa eldri borgurunum að endurtaka ferlið sjálfir.
4. Meðal viðfangsefna getur verið að skrifa tölvupóst, senda myndir, nota skilaboðaforrit eða kynnast samfélagsmiðlum.
5. Í framhaldsstundum má fjalla um netöryggi og hvernig þekkja má áreiðanlegar vefsíður.

Tónlistar- og söngstundir

30–45 mín.

MARKMIÐ

Að örva minnið, skapa tilfinningatengsl og efla samheldni hópsins.

EFNIVIÐUR

Hljómflutningstæki, lagalisti með lögum frá ólíkum kynslóðum, útprentaðir söngtextar (stórt letur).

GÓÐ RÁÐ

Hafðu hljóðstyrkinn hóflegan og forðastu oförvun. Hvettu til þátttöku án þrýstings.

SKREF FYRIR SKREF

1. Leiðbeinandinn setur saman lagalista þar sem blandast lög sem eldri borgararnir þekkja og lög sem nemendurnir þekkja.
2. Þátttakendur hlusta saman og eru hvattir til að syngja með.
3. Nemendur geta kynnt nýleg lög og útskýrt merkingu þeirra.
4. Síðan fylgja umræður þar sem þátttakendur deila minningum sem tengjast tilteknum lögum.
5. Hægt er að bæta við einföldum danssporum eða stóladansi, sniðnum að líkamlegri getu hvers og eins.

Útivera og hreyfing

30–45 mín.

MARKMIÐ

Að efla líkamlega vellíðan og óformleg félagsleg samskipti.

EFNIVIÐUR

Þægilegt svæði til gönguferða (almenningsgarður, garður), vatn, viðeigandi klæðnaður.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendur stunda léttu hreyfingu, til dæmis gönguferð í almenningsgarði eða garði.
2. Nemendur ganga með eldri borgurunum í pörum eða litlum hópum; hvatt er til spjalls á leiðinni.
3. Valfrjálst: náttúruskoðun (greina plöntur eða fugla) eða einfaldar hópæfingar á borð við teygjur eða mjúkt jóga.

GÓÐ RÁÐ

Tryggðu öryggi, fylgstu með líkamlegu ástandi þátttakenda og lagaðu hraðann að því.

Matreiðsluvinnustofur

60–90 mín.

MARKMIÐ

Að hvetja til menningarskipta og miðlunar hefða.

EFNIVIÐUR

Helstu eldhúsáhöld, hráefni í einfaldar uppskriftir.

GÓÐ RÁÐ

Veldu einfaldar og öruggar uppskriftir.
Tryggðu hreinlæti og eftirlit allan tímann.

SKREF FYRIR SKREF

1. Eldri borgurum er boðið að deila hefðbundnum uppskriftum á meðan nemendur aðstoða við undirbúninginn.
2. Verkum er skipt eftir getu þátttakenda.
3. Verkefnið felur í sér undirbúning, eldamennsku og smökkun.
4. Á meðan á stundinni stendur ræða þátttakendur uppruna uppskriftanna og persónulega þýðingu þeirra.

Lestrar- og frásagnarstundir

30–45 mín.

MARKMIÐ

Að efla samskipti, upprifjun minninga og sameiginlega ígrundun.

EFNIVIÐUR

Bækur, smásögur, dagblöð, útprentaðir textar.

GÓÐ RÁÐ

Veldu áhugaverða og aðgengilega texta. Gefðu svigrúm til umræðna.

SKREF FYRIR SKREF

1. Nemendur lesa upphátt stutta texta, ljóð eða greinar á hóflegum hraða.
2. Að lestri loknum er þátttakendum boðið að ræða efnið.
3. Eldri borgarar eru hvattir til að deila sögum eða reynslu úr eigin lífi sem tengjast efninu.
4. Einnig má helga stundirnar lífssögum eldri borgaranna, þar sem nemendur hlusta og spyrja spurninga af virðingu.

Umræðuhringir kynslóðanna

30–40 mín.

MARKMIÐ

Að greiða fyrir samtali og gagnkvæmum skilningi.

EFNIVIÐUR

Umræðusurningar sem undirbúnar eru fyrir fram.

GÓÐ RÁÐ

Forðastu viðkvæm umræðuefni nema þátttakendur séu sáttir við að ræða þau. Hvettu til jafnrar þátttöku.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendum er skipt í litla hópa.
2. Leiðbeinandinn leggur fram einföld umræðuefni: æskuna, skólalífið, hefðir, daglegt líf fyrr og nú.
3. Nemendur eru hvattir til að hlusta af athygli og virðingu.
4. Einn þátttakandi getur stýrt umræðunni til að halda henni gangandi án þess að hún verði formleg.

Vinnustofur um hefðbundna verkkunnáttu (undir stjórn eldri borgara)

45–60 mín.

MARKMIÐ

Að efla miðlun þekkingar og menningararfs.

EFNIVIÐUR

Eftir því hvað er gert: þrjónaáhöld, saumasett, garðverkfæri.

GÓÐ RÁÐ

Gættu þess að efniviðurinn sé tilbúinn fyrir fram. Hafðu leiðbeiningarnar einfaldar og skýrar.

SKREF FYRIR SKREF

1. Eldri borgarar sýna hefðbundna verkkunnáttu á borð við þrjón, sauma eða fündur.
2. Nemendur fylgjast með og æfa sig síðan undir leiðsögn.
3. Stundin gengur hægt fyrir sig svo að nemendur geti fylgt hverju skrefi.
4. Eldri borgararnir útskýra og veita endurgjöf.

Minningamiðlun

45–60 mín.

MARKMIÐ

Að skrá reynslu og styrkja tilfinningatengsl.

EFNIVIÐUR

Stílabók, upptökutæki (valfrjálst), ljósmyndir.

GÓÐ RÁÐ

Virtu friðhelgi einkalífsins og aflaðu samþykkis áður en þú tekur upp eða deilir upplýsingum.

SKREF FYRIR SKREF

1. Nemendur taka viðtöl við eldri borgara og spyrja opinna spurninga um lífsreynslu þeirra.
2. Einn nemandi getur skrifað minnispunkta eða tekið samtalið upp (með samþykki).
3. Úr sögunum sem safnast má síðar vinna bækling, stafrænt skjal eða kynningu.

Kvikmyndasýningar og umræður

1,5–2 klst. (með umræðum)

MARKMIÐ

Að vekja til umhugsunar og örva samtal milli kynslóða.

EFNIVIÐUR

Skjár, skjávarpi, valin kvikmynd.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendur horfa saman á kvikmynd, helst mynd sem tengist sameiginlegum þemum eða ólíkum tímabilum.
2. Að sýningu lokinni fara fram umræður undir stjórn leiðbeinanda þar sem þátttakendur deila skoðunum sínum og persónulegum hugleiðingum.

GÓÐ RÁÐ

Veldu kvikmyndir sem hæfa áhugasviði þátttakenda og einbeitingarúthaldi þeirra.

Garðrækt og samvinnuverkefni

45–60 mín. í hvert skipti

MARKMIÐ

Að efla samvinnu og þátttöku til lengri tíma.

EFNIVIÐUR

Plöntur, gróðurmold, garðverkfæri, pottar og ker.

GÓÐ RÁÐ

Veldu einföld verk og tryggðu gott aðgengi fyrir alla þátttakendur.

SKREF FYRIR SKREF

1. Þátttakendur vinna saman að því að útbúa lítinn garð eða gróðurker.
2. Meðal verka er að gróðursetja, vökva og hirða um plönturnar.
3. Verkefnið getur náð yfir margar stundir svo að þátttakendur geti fylgst með framvindunni yfir lengri tíma.

Hópeflisverkefni (velliðan)

20–30 mín.

MARKMIÐ

Að bæta tilfinningalega velliðan og samheldni hópsins.

EFNIVIÐUR

Ekkert eða mjög lítið (tónlist valfrjáls).

SKREF FYRIR SKREF

1. Meðal verkefna geta verið hláturjoga, hópleikir eða einfaldar slökunaræfingar.
2. Þessar stundir hvetja þátttakendur til að tjá tilfinningar sínar, draga úr streitu og styrkja tengslin sín á milli.

GÓÐ RÁÐ

Hafðu verkefnin létt og inngildandi.
Þvingaðu engan til þátttöku.

Aðferðafræðileg sjónarmið

Til að verkefni milli kynslóða heppnist þarf vandaðan undirbúning, ígrundaða leiðsögn og stöðuga aðlögun að þörfum þátttakenda. Við skipulagningu verkefnanna þarf að taka mið af ólíkri líkamlegri, vitrænni og tilfinningalegri getu bæði ungs fólks og eldri þátttakenda. Skýrar leiðbeiningar, skipuleg en sveigjanleg nálgun og hæfilegur hraði skipta sköpum.

Skipulag hópa gegnir lykilhlutverki: litlir og vel samsettir hópar ýta undir samskipti, þátttöku og persónuleg tengsl. Stýra þarf lengd hvers verkefnis vandlega til að viðhalda athygli og koma í veg fyrir þreytu, einkum hjá eldri þátttakendum.

Leiðbeinendur gegna veigamiklu hlutverki í að skapa jákvætt og inngildandi andrúmsloft. Þeir ættu að hvetja markvisst til þátttöku, stuðla að samskiptum sem byggjast á virðingu og samkennd og styðja við samspil þátttakenda án þess að þröngva upp á þá stífu skipulagi. Efniviður og gögn þurfa að vera aðgengileg, rýmin örugg og þægileg og allir þátttakendur eiga að finna að þeir séu metnir að verðleikum og hluti af hópnum.

Að lokum ætti að gefa tíma til ígrundunar og endurgjafar að loknu hverju verkefni. Þannig geta þátttakendur tjáð upplifun sína, námið styrkist og dýrmæt innsýn fæst sem nýtist til stöðugra umbóta á komandi verkefnum.

Sameiginlegur orðaforði og væntur ávinningur

Vel skilgreindur, sameiginlegur orðaforði er forsenda þess að byggja upp samhljóma skilning á tengslum og starfsháttum milli kynslóða. Orðin sem valin voru í verkefninu endurspegla þau lykilgildi og hugtök sem starf milli kynslóða byggist á, en þau eru: tengsl milli kynslóða, félagsleg samheldni, miðlun þekkingar, samstaða, samkennd, minni, inngilding, virðing, sjálfstæði og stuðningur. Orðaforðann í heild sinni, á öllum tungumálum samstarfsins, er að finna í Stafræna orðasafninu um inngildingu (IO2) og á vefvettvangi WIFII.

Gert er ráð fyrir að framkvæmd verkefnanna sem lýst er í þessum leiðarvísi skili umtalsverðum jákvæðum árangri fyrir einstaklinga, stofnanir og samfélög. Fyrir þátttakendur stuðla samskipti milli kynslóða að innihaldsríkum tengslum, efla samskipta- og félagsfærni og auka vitund um fjölbreytileika og inngildingu.

Líklegt er að eldri þátttakendur njóti góðs af auknum félagslegum samskiptum, bættri tilfinningalegri vellíðan og viðvarandi vitrænni örvun, sem allt stuðlar að því að draga úr einangrunartilfinningu. Á sama tíma öðlast ungt fólk dýrmæta innsýn, þroskar með sér samkennd og styrkir tilfinningu sína fyrir samfélagslegri ábyrgð.

Í víðara samhengi styður leiðarvísirinn við innleiðingu inngildandi starfshátta í skóla- og samfélagsstarfi. Hann hvetur til samstarfs skóla, umönnunarstofnana og félagasamtaka í heimabyggð og styrkir þannig samstarfsnet og stuðlar að félagslegri samheldni og virkri borgarabátttöku til lengri tíma.

Sterkari og samheldnari samfélög

Leiðarvísir kynslóðanna (IO1) býður upp á heildstæðan og hagnýtan ramma til að þróa verkefni milli kynslóða og hrinda þeim í framkvæmd. Með því að flétta saman sjónarmið og framlag nemenda úr ólíku menningarlegu samhengi leggur hann fram ríkulegt og sveigjanlegt safn starfshátta sem nýta má í fjölbreyttu mennta- og félagsumhverfi.

Með því að stuðla að samtali, samvinnu og gagnkvæmri virðingu leggur leiðarvísirinn sitt af mörkum til að skapa inngildandi rými þar sem fólk af ólíkum kynslóðum getur átt innihaldsrík samskipti. Þannig styður hann við þróun sterkari og samheldnari samfélaga og ýtir undir menningu ævináms og sameiginlegrar reynslu.

Taktu frumkvæðið og hrintu þessum verkefnum í framkvæmd í þínu eigin samfélagi: skapaðu lifandi tengsl milli kynslóða sem efla inngildingu og nám og skilja eftir sig varanleg samfélagsleg áhrif.

Leiðarvísir kynslóðanna í þágu inngildandi menntunar

www.wifii.eu

WIFII · wifiierasmus

Verkefnisnúmer: 2024-1-FR-KA220-SCH-000243585

Fjármagnað af Evrópusambandinu. Skoðanir og álit sem fram koma eru þó eingöngu höfundar/höfunda og endurspegla ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins eða Framkvæmdastofnunar ESB á sviði menntunar og menningar (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA bera ábyrgð á þeim.